

Szerkesztőség:
II-ik kerület 460. házszám,
tovább a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.
Kéziratok vissza nem
adatnak

ABONY

Kiadóhivatal
SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hir-
detések és ezeknek díjai,
valamint a felszólamások
küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felölös szerkesztő:
TEMESKOZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VELI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó
hivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 1 korona.

Mozogjunk.

(T.) A mint egyes családok részéről
szükséges, hogy a családtagjai élénk tevé-
kenységet fejtsenek ki saját megélhetésük,
társadalmi elhelyezkedhetőségük szempontjá-
ból, ép úgy szükséges a tevékenység, a foly-
tonos mozgékonyosság a társadalomban is,
hogy az emberiség erkölcsi és anyagi fej-
lődése előre haladhasson.

Legszükségesebb azonban a folytonos
mozgás, tevékenység a közélet terén, ahol
összeség érdekeinek előbbre vitele kell, hogy
a tényezők egyik legfontosabb tárgyát ké-
pezze.

Esetről esetre felszokott merülni egy
egy fontosabb kérdés, melynek sikeres meg-
oldása viszi aztán előbbre egy város fejlö-
dését.

Egy ily fontos kérdés ránk nézve most
az, hogy a Gulner-féle háztól a vasutig kö-
vezett kocsí-út építtessék ki.

Tudvalevő dolog ugyanis, a Nagykörös-
ről Törtelen, Tetéllenen át az abonyi vasut
állomásig a törv. hatósági közút a legköze-
lebb ki fog építtetni.

Ennek az útnak a kiépítésével vasut-
utcai forgalmunk megsokszorozódik, ami a
közlekedést nagyban fogja gátolni, ami sze-

mélyi és kereskedelmi forgalmunknak nem
lehet előnyére, sőt csakis hátrányára szol-
gálhat.

Szükséges tehát, hogy ezen kiépítendő
nagy körút bekapcsolassék a tranzverzális
műútba. azon mintegy egy kilométernyi
útnak a kiépítésével, mely a Kécskei-úti
vasuti átjárót, az új körutat a tranz-
verzális műúttól elválasztja, aminek meg-
történte után aztán vasuti teherforgalmun-
kat erre az új útra terelhetjük át.

Ennek az útnak kiépítése azonban bele-
kerülne vagy 10000 koronába, mit e város
meg nem bír.

Ugy az út kiépítésének felette szük-
ségségéről, mint arról, hogy annak költ-
ségét viselni nem vagyunk képesek, kell
tehát a kereskedelemügyi miniszter urat
meggyőzni, ami a nagykörút kiépítésével egy-
ideűleg, egy folytában sokkal kevesebbe ke-
rülne, mintha az külön építtetnék ki. E te-
kintetben tehát egy kis mozgalomra van
szükség. Hiszünk, hogy előjáróságunk és a
képviselő testület megfogja találni a módót
és eszközöket, melyekkel a nagy horderejű
kérdés megoldásra kerül, mi által Jászkar-
ajenő és tetéllenen gazdasági forgalmát is si-
kerülend felénk irányítani, a minek jelentő-

ségét egytekintetre meg sem becsülhetjük
eléggé.

Tehát mozogjunk.

Az iskolaév küszöbén.

Az országban megkezdődtek az iskolai be-
iratások és nyomokban felhangzanak azok a bajok,
amelyek immár évek óta felhangzanak, de amely
bajokat eddig nem orvosoltak.

A gondos szülők sietnek gyermekeiket az is-
kolákban elhelyezni. Apák, anyák ilyenkor egymá-
son keresztül gázolva sietnek beírni, mert tudják,
hogy a létszám hamar betelik és gyermekük köny-
nyen kintrekedhet a tudományok csarnokából.

Mint minden évben, úgy ezuttal is az isko-
laigazgatók arról panaszkodnak, hogy minden osz-
tály zsufolásig megtelt és ilyen állapotok mellett
szinte emberfeletti munka lesz egy osztályban a
tanulókat rendszeresen tanítani és azokat fe-
lletetni.

Még mindig a régi jelenségek tartják felszi-
nen magukat. Minden szülő — gazdag és szegény
egyarant — iskoláztatni akarja gyermekét, hogy
abból diplomás ember váljék. Hogy ez a
diploma manapság semmit nem ér, hogy a meg-
szerzett diploma dacára is csak nagy összekötte-
tesek és protekciók révén lehet a szeretett gyer-
meket egy havonként 40 koronával díjazott állás-
ba behozni, hogy manapság egy jó iparosnak —
épen a diplomás pályák aggasztóan túlszűfolt vol-
ta miatt — ezerte jobb dolga van, mint egy dip-
lomás urfinak; mindezt nem akarják a szülők be-
látni, ők rendületlenül és törtéte sietnek beírni
és rendületlenül lenéznek továbbra is az iparos és
a kereskedői pályát, amely pályák pedig biztosabb
és nyugodtabb megélhetést nyújtanak bármely dip-
lomás pályánál.

Szerte az országban beiratják a fiúkat, rossz

kájával meg a fiával, lányával vagy feleségével a
kis ember elvégzi a nyomtatást. Minek adna részt
másnak a csekély elesegből?

Hanem hiszen nem is kap fuvart ilyenkor
semmiféle potentát a községben. Azt mondják,
hogy nyomtatás ideje van, nem bolond senki,
hogy országoton járassa a lovát, mikor búzán is
járhat.

Csak 50 esztendővel menjünk vissza. A mi
gyerek korunkban még híre se volt nálunk a
cséplőgépnak. Egész télen át is eltartott a nyom-
tatás, a csépelés. A lóki uradalomban hat helyen
is — földött helyen — folyt a nyomtatás. Ugy
mondták akkor, hogy „hat bokor nyomtató” volt.
Máskor cséppel végezték a kezi munkát egész
őszön, sőt telen is. Mert a krumpliasas-, kukorica-
törésre, a szüretre alkalmas időt, tehát több
hetet ki kellett szakítani. Addig várt a gabonácska
a csürben. Nem szalad az el. Nem kötötték olyan
mohó sietéssel a zsidó nyakába, mint most. Sőt
tavalyi, harmadévi búzák is kerülöztek a vermek-
ben és granáriumokban.

És nem volt annyi proletár, nyomorgó, éhe-
ző sehonnai és nem epekedtek a nepek Ameriká-
ba. Csenedesebb tempóban folyt az élet. Mindenki
egészséges és elégedett volt, mint a fejős tehen
a réten. A földnek is, az embernek is meg volt
még a maga ősi tradicionális jellegzetessége.
A föld termett, az ember megkapálta és imád-
kozott.

Ma a gőz, a villam, a kor uralgó eleme, az
óránként száz kilométert bejáró lokomotív. Az
őrült gyorsaság, amellyel rohanunk. A gyorsaság,
amellyel utazunk, zsinórmértékül szolgál a gyor-

TÁRCA.

Krónika.

Minden tájáról a világnak
Hozzánk röpit most a vonat
Orvost, professzort, százat, ezret,
S hasonló nagy tudósokat.
Egy hétig itt lesznek közöttünk,
Lesz cécó és lesz dárídó,
Megtapasztalnak nálunk mindeat,
Amit orvosnak tudni jó.

Itt-ott egy kis tanácskozás lesz,
Legfőképen gyakorlati.
Demonstrálják hogy kell az embert
Gutyás hússa aprítani.
Hogy kell kivenni a veséjét,
A máját és a vakbelet,
Hogy kell a lábát amputálni
S kezelni beteg tüdejét.

Hogy kell szerummal oltogatni
És az agyát lekelní meg,
Hogy kell a gyomrát gyömöszölni,
Ha elrestültek a belek.
Ven testbe, elfaradt tagokba,
Hogy plántálni új erőt,
Hogy kell a csipeszt belerakni
A sebhe a varras előtt.

De mit nekünk sok tarka mütél,
Mely könnyű gyógyulást keres,

Gyógyítsák meg a mi bajunkat,
Amely immár évtizedes.
Legyen nálunk mindegyik abban
Tapasztalt, bölcs tanácsadó,
Hogy régi körünk: az idültöb
— Zsebrák miként gyógyítható!?

F e n ő.

Masinasok.

Irta: Kajabusz.

Nincs az a szépen szóló muzikaszó, amely
oly kedves lenne a füleek, mint az a brügés,
mely az augusztusi éjszaka esendjét veri el éjfé-
l után két óraker. Mert mielőtt a hajnal megper-
cenne, már a vidék fölött átbúg a cséplőgép
hangja, a masinasok munkához fogtak. Városi
urak, kik déli 12 óraker szoktak egymásnak jó
reggelt köszönni, ilyenkor hajtják a fejüket nyu-
godalomra. A hegedű szónál pedig azért szebb
és kedvesebb a gép füttyülése és brügése, mert
amaz — a muzikaszó elviszi a kenyeret, a ke-
nyerre valót, ez a gép pedig meghozza, megadja
egy esztendőre az élethez valót, az eleséget.

Olyik uradalomban két-három garnitúra is
működik, hogy az az istenáram búza mielőbb el-
kerüljön a szülőtte földjéről, mert az árát már
tavasszal fölvetta a birtokos uraság. Mert a grófok
köztt is kerülözök olyan, amilyen a könnyelmű
munkás, aki megeszí ma azt a kenyeret, amelyet
csak holnap fog megkeresni. Kisebb gazdák lovas
géppel masináznak, a szegény — pár hold föld-
del bíró emberek pedig nyomtatnak. Két lovas-

és jó tanulókat egyformán. Hiába magyarázzák maguk az igazgatók is a beiratásnál az izzadó szülőknök, hogy fiaikból ne törekedjenek annyira diplomás embereket faragni. A szülő az igazgatók reszeről az ilyen beszédet rosszakaratnak veszik és tehát minden ilyen beszéd falrahányt borsó.

A modern külföldi államokban már régen tisztában vannak a szülők, hogy nemcsak diplomás, hanem más pályák is léteznek és ehez képest nevelik gyermekeiket. A külföldi középiskolák nem telnek meg zsufolásig, mint nálunk. Ott az iskolák annyi diplomás embert termelnek, amennyire szükség van. Nálunk körülbelül szégyen és megaláztatás számba megy az iparos pálya. Iparosnak csak akkor adják a szülők gyermekeiket, ha már minden iskolát végig próbáltattak velük, ha már feltétlen bizonyossággal beigazglást nyert, hogy a gyerek nem akar, vagy nem tud tanulni, tehát nem való egyébként, mint iparosnak. A legmodernebb államokban mindez másképp van, sőt nem is ritka jelenség, hogy némelyek csak azért szerzik meg diplomájukat, hogy így, kellő tudományal felszerelve menjenek a nálunk létezett iparos pályára.

Ezekben az államokban van is virágzó ipar és kereskedelem. Vajjon mikor fog nálunk megváltozni a szülők hejytelen gondolkodása? Mikor fogják belátni, hogy mennyire üdvösebb gyermekeiket ügyes, művelt, jólkereső iparosnak, mint küzködő, nyomorgó hivatalnoknak, orvosnak, vagy ügyvédnek kiképezni?

Ha ilyen irányban, modernül fognak gondolkodni, egy esapásra megszűnnek a mostani iskolai bajok, amelyekre más orvosságot, mint ezt, találni nem lehet.

A művész estélyről.

Intelligenciánk teljes érdeklődése és részvétele mellett tartatott meg múlt hó 28-án az a művész estély, melyen egy budapesti előkelő társaság szíveségből működött közre Kossuth szoboralapunk gyarapítására.

Nem az önzetlen fáradozásuk, nemes ügyeink iránti buzgalomuk és lelkesedésük váltja ki teljes elismerésünket művészetük iránt, mert valóban ritka művelzetet nyújtottak a preoiz előadások, noha roppant sokat rontott rajtuk a zongora ama tökéletlensége, hogy egy negyed hanggal lejjebb kellett stimmelni a hegedű és ének előadások a lapját képező párizsi a. hangjegynél, minthogy ezt a zongora konstrukciója nem bírta volna ki. Így aztán lejjebb kellett stimmelni Kadich Szidonia urhölgynek is, ami deprimálja ugy a művésznő temperamentumát, mint befolyásolja előadói képességét; ép így van a hegedűnél is, mely — mint egy tökéletesebb concert szerszám, — állandóan egy

saságnak, amellyel élünk. Habzsoljuk az élvezeteket, megvetjük a földet, elhagyjuk a hazát s adósok maradunk Istennek az imádsággal. Pedig az Istennek nem jó sokáig adós maradni, mert aki az Istennek adós marad, az az ördögnek fizet kamatot. A szegény ember is mindig siet: lőt fut, fárad, hazudik, azért, hogy magának nevezhessen negy falat, ahol eszik, alszik, gondolkodik és szenved s egykor meghal; vagy azért, mert azért a halálosan boldog titokért, hogy megszülettünk, kegyetlenül meg kell az embernek szenvednie.

Ha támad valamikor olyan szellem, mely új igazságokat, új életforrásokat, új erkölcsöket és új örömekeket hoz erre a felemás ábrázatú, magamagával összeveszett, hazudozó világra, az bizonyára nem a rohanásból s az élvezetek túlesigázásából fog származni.

Most gőzerővel megy minden. Az aratás, a esépeles. Már az augusztus kezébe adja az esépet umak, parasztnak, gazdának és masinásnak. A gabona ára soha nem tapasztalt magasságon jár. S megis a legtöbb haznál ott ektelenkedik az ismeretes negy venasszony: a Szükség, a Véték, a Nyomor és a Gond. Mert amint kezébe kapja a masinás ember a resztét, azonnal:

„Irá az adóért, pap, mester stóláért,
Zsidó és koresmáros pálinka áraért
Zaklatják untalan. Mentsege hasztalan
Mig telnek benne vért.”

Mert úgy áll a dolog, hogy azoknak, akik hajnalból kezd estig verejtekezőnek a gép mellett, alig jut a mindennapi kenyér; a gazda, a földbirtokos ezer bajjal, gonddal küzd és nem boldogul. Ellenben a búzából milliomos lesz az a hpotvarosi uraság, aki ezekben a kutya forró napokban Karlsbadban, vagy valahol Pokolfelegy-

ugyanazon stimm alatt kell hogy álljon, a változás, — ép az előadás előtt, — igen nagy eltérést von maga után és sem a hegedű, sem a művész, sem pedig a zongora kíséret nem nyújthatja azt, amire képes s amit az összgyakorlatokkal előbb elért.

Mindezeket tehát figyelembe kell vennünk, midőn az előadó művészek produktumait méltányoljuk.

Első sorban Kadich Szidonia urhölgy művészetét emeljük ki. Nem hangterjedelmével, de magas iskolázottságával, a legfinomabb műanszozásával hatott hallgatóira Kaesoh „Rakoezi” című nehéz művének, valamint Maillart „Szerenád”-jának remek előadásával s más apróbb ének számokkal. Sajnos, hogy a fentebb említett okoknál fogva nem fejthette ki teljes művészetét. De hálás közönsége zajos ovációval, a rendezőség pedig egy szép „honi” csokorral honorálta a kiváló művésznő előadását s irányukban megnyilvánult jóakarátát.

Mesteri játékokban gyönyörködtünk Bäck Béla és Teschauer Róbert urak négykezesével, a mi még a laikusokat islelkesedesbe hozta.

Az estély eluje azonban mégis Oberhuber Vilmos urak, ennek a kedves areu, rokonszenves ifjúnak a szősoros értelmében gyönyörű hegedű szólói voltak. A sok, nehéz számban egyellen dísonans hang, egyellen zavaró futamjegy nem zavarta a mesteri játékot. Elmondhatjuk, hogy ily hegedű játékot Abonyban még nem hallottunk. S ha tekintetbe vesszük, hogy a művész még a nemzeti zenede nő vendége s még jó pár év van hátra kiképeztetésének befejezéséig, valamint ismereteinek külföldi gyarapítására, akkor tisztába lehetünk a felől, hogy benne hazánk egyik legnagyobb művészetét üdvözölhetjük. Adja Isten. Lelkünk mélyéből óhajtuk — a viszontlátás reményének kellemes érzelmeivel.

Végül meg kell említenünk Oberhuber Jenő ur, a deli vasutak titkára, a budai katolikus kör agilis igazgatójának buzgókodását az estély létrehozása, a művészek összetoborzása körül, kit melegen üdvözlünk nagy reményű fia művészetért is.

Az előadó művészek szerkesztőnk kedvesen látott vendégei voltak, kiknek a rendező-bizottság esinos köszönő iratokat küldött a kedves nap emlékéül.

Fogadják ez úton is hazafias lelkesedésükből kifolyó önzetlen fáradozásaikért úgy a vendökök, mint a rendezőség és e város közönségének halateltjes köszönetét.

A vértanuk emléke.

Dr. Barabás Bela orsz. képviselő a következő levelet intézte szerkesztőnkhez.

hazán hüsöl.

Itt pedig brüget a masina, serény kezek etetik s gyors sürgés-forgással szedik el a masinások a zsakba hullott szemet, takarítják a szalmát. A gép mellett nem lehet nyugtózodni, hal'istenkedni. Ott gyors kéz, figyelés, ügyesség kívántatódik. Izzadás, vagy mondjuk verejték folydogál a testen, abba igen alkalmasan belehelyezkedik a masinából kijövö por és füst s megfesti a munkás ember bőreit olyanra, mint a gerdován eszma.

Csak a késő esti órákban adja ki a masina a pihenésre hívó füttöjt. Mikor már a hold kéjes pillantásokat vet a puztára, amely ott nyugtózik meztelen testével a szüzi kék ég alatt. Bizony nem kell ringatni a masinásokat, jön a Balaton felől az éjszakai szellő és észrevétlenül álmodt esököl a szempillákra.

Hagyján az izzadás, a verejtékes munka, de néha embervért is eszik a masina. Nincs olyan esztendő, hogy itt vagy ott szerencsétlenség ne tegye siralmassá a munkás ember resztét. Persze legtöbbször a szegény munkás a hibás, mert nem vigyaz. Tavaly a Hippolit majorban Nádazó Zsargó Pista volt etető s nem volt eléggé öber a vigyázásban, bekapta a kezét a masina. Csak kétségbeesett halálos ordítására állította meg a gépész a masinát. De mi volt már akkor a Pista karja? Egy rongy, hús csafat. Orvos nem tartózkodik a környéken, volna ugyan egy baba, de az is elhalt még harmadéve. Nem szolgált jól bele a levegő a tüdejébe. Hát így a Pistát be kellett a városba szállítani s felig elvészett, mire orvoshoz jutott. Bar az nyomorek lesz örökre.

Ellenben az idén vidámabb, vagyis füresőbb esetről ver a hír a környéken. Hogy a bárándi

Igen tisztelt Uram!

Az elnökletem alatt Aradon működő tizenháromas bizottságnak nemcsak az a feladata, hogy az aradi vértanuk vesztőhelyének megvállása s e szent hely méltó megörökítéséhez szükséges összeget előteremtse, — de az is, hogy megdicsőült vértanúink történetét mindenki megismerje s a hálakegyelet érzését, a nemzet fiai és leányai lelkületében ébrentartsa.

E célokat együttesen szolgálja a „Budapesti Hirlap” igazgatóságával kötött ajándékozási szerződés, a mely szerint a kiadói tulajdonát képező Hamvay Ödön: „Az aradi tizenhárom” és Hamvay Ödön: „Damjanich Janos elele” című könyvek után, meghatározott százaléku összeget ajándékképen juttat nemzeti alapunkhoz.

Hazafias érzülettel és bizalommal adom elő azon kerésemet, hogy sziveskedjék e szent célok előmozdításaként a fent megnevezett két szép munkát b. lapjában ajánlani. És azt is kérem, hogy hazafias törekvésünket ottani polgártársai körében is terjesztetni kegyeskedjék.

Nemes bu galmaért előre is hálás köszönetet mondva vagyok hazafias üdvözléttel
Arad, 1909. július 31.

Dr. BARABÁS BÉLA

orsz. képviselő

az aradi 13 bizottság elnöke.

Ennél szebb ajánlast mi sem tudunk szerkesztetni. A két mű ára 10 kor. Megrendelhető a Budapesti Hirlap újságvallalat könyvkiado hivatalánál.

A meghódított levegő.

Zeppelin és Latham, Bleriot, Wright, Sommer meg egész sora különböző nemzetek fiainak verejtekezőnek mostanában egyszerre azon, hogy meghódítsák az emberiség számára a levegő eget. Mindegyik azt hiszi, hogy már meg is hódította s igyekszik is már mindegyik bizonyítani ezt az ő hódítását. S a kulturemberiség előtt gyönyörű perspektíva nyílik meg, mienk lesz a levegő is, modern learusokként járunk ezentul uttalan utakon, még kisebbre zsugorodik a terbeli távolság, olyan régiókba emelkedünk, ahol bizonyos, hogy nem lesz határfal, nem lesz választék nemzet es nemzet között, hisz lehetetlen volna még a legrosszabb szándék mellett is megvonni ilyen választófalat.

És ünnepelejük már előre is a léghajót, a repülőgépet, mint a földön még mind g egymástól távol elo emberek összehozóját, mint a nagy emberi szolidaritás előkészítőjét, talán létrehozóját is. S ezenközben, míg ma-sutt csak latolgatják, mi

kasznár felesége elszöktetett egy masinás legényt. Így es nem megfordítva. Meg vagyon írva, hogy „ahol kutya van, ott bolha is van; ahol kenyér, ott egér es ahol asszony van, ott van az ördög.”

A masinások közt volt Dörögdi Miklós 19 éves formás, inas, combos fickó. A búzás zsákot jól bírja, de nem az asszonyi mosolygást veszedelem nélkül. A kasznárné pedig nem fukarkodott a mosolyokkal. Mikor eleséget szállítottak a géptől a magtárba, mindig a Miklós gyerek is ment a szekerekkel s néha órák múlva s igen csak vidám állapotban tért vissza. Vasárnap meg otthon marok számbra szedte elő a drága szivarokat. A kedvese, Csete Juliska faghatta is, hogy hol veszi a sok szivart, de a legény elütötte hazugsággal a dolgot.

Egy nap valami törés esett a gépben, a kasznár a székvarosba utazott, hogy éjjel visszajön s másnap megy a munka. A hold akkor már a szarvára fogyott, tehát nem volt világos az éjszaka. S a homályos éjszakában a Miklós gyerek eltűnt a kasznárnéval. Kútönös guszatusuk van az úri asszonyoknak. Hiszen olvastunk mink Rigó Janesiról is. A kasznár úr mikor megértette a dolgot, elkanyarította a taeskö paraszt istenét, pedig nem az a hibás. A Miklós szülei pedig szívük szerint atkozzák a kasznárnét s követelik a kasznár úron a fiukat, akinek már jegyese van. Bizonyosan megbabonázta a legényt a tekintetes asszony, aki nem tekintetes asszony, hanem . . . meg is mondták, hogy micsoda. Ellenben a Miklós jegyese, Csete Juliska meg folyton ri, mint a paták. Így összekuszálódtak az ügyek a masinázásnál. Én nem is vezetem tovább. Ezt a csomót most már az bontsa ki, akinek jó foga van.

lesz, mi lehet a jelentősége a jövőre nézve a leg-hajónak.

Melillaban, ahol most spanyol csapatok és mörök állnak egymással szemben emberirtó had-jaratban, Melillaban felszáll a spanyolok egy lég-hajója, a nagy látókört nyújtó magasságból ki-kemleli az ellenség hadállásait, aztán mindegyőtől tájékozván a spanyol csapatok vezetését, ezek könnyű szerrel nagy kárt tesznek a mörökben. Nincs tovább. Amíg Weltmann azt latolgatja, hogyan szolgálhatna a léghajó a tudományt, amíg állniok a jövő, tan a közeljövő egyik legfontosabb közlekedési eszközeit látják a repülőgépekben, amíg valamennyien azon gondolkodunk, milyen aladás fakadhat a levegő meghódításából, addig azt már kiesztették, hogy lehet vele arítani, hogy lehet emberek pusztítására, tömődöklésre felhasználni. Ez gyorsabban ment és megy mindig, mint amaz.

És ki fognak eszelni még egyebet is az emberek pusztítására. Bar még nincsenek is teljesen tisztában a kormányozható léghajókkal és repülőgépekkel, de valószínűen foglalkoznak már azzal a gondolattal, hogy a léghajókat és repülő gépeket olyan gyilkoló fegyverekkel és anyagokkal szereljék föl, amelyek a levegőből pompasan tudnák megsemmisíteni a szárazon, vagy vizen levő csapatokat.

Talán első-orban erről az oldalról érdeklík a repülőgépek — az uralkodókat. A német császár ezért buzdítja egyre az öreg Zeppelin grófit. Várja és reméli tőle a tökéletes és kormányozható leghajó megalkotását, melyet azután gyerekként lesz gyorstűzelő agyakkal és pokolgepekkel felszerelni. És ha ez megtörténik, meg büszkébben fogják verni a mellüket és még büszkébben zug-jak a vilagnak: „Deutschland über alles!“ És minden uralkodónak ez a rejtelm cölja. Kezdenek érdeklődni a repülőgépek iránt, de csak azért, hogy a levegőben is megállapítsák hadierőjüket.

A repülőgépek diadalain egyenlőre kár ujon-gani. Azok nem a tudomány, hanem a hatalom szolgálatában fognak allani.

MI UJSÁG?

— **Közgyűlés.** Abony község képviselő-testülete f. hó 6 napján délelőtt 10 órakor a városhaza tanácsstermében közgyűlést tart. 1. Abony-Tetleten-Jászkarajenő Kecskei vicinális közút — törvényhatóság útta való kiépítése tárgyában. 2. E-ső felelőrl pénztar vizsgalati jegyzőkönyv bemutatásával.

— **Összeírás.** Pestvármegye közigazgatási bizottságának a tanköteles gyermekeknek beiskoláztatása céljából kiadott rendelete értelmében mindazon gyermekek, akik folyó hó 11-ig az iskolákban nem jelentkeztek, f. hó 13. napjától kezdve hazrol hazra járva összeírtnak. Az összeírást egy városi tanácsnok, vagy képviselő közreműködésével a tanítók fogják végezni. — Kérjük es joakarólag figyelmeztetjük a szülőket, hogy ne varjak be a 13-at, hanem még a napokban, leg-kesőbb 11-éig irassak be gyermekeiket az iskolákba, mert a törvényes határidőn túli beiratás sokkal több jaras-kelesbe, esetleg még büntetésbe is fog kerülni.

— **Tanév kezdete.** A róm. kath. iskolákban az új tanévre a beiratkozások folyamatban vannak es tartanak f. hó 11-ig, mikor is a rendes tanítás ünnepélyes „Veni Sancte“-val kezdetét veendi.

— **Köszönetnyilvánítás.** A mult hó 28-án rendezett hazafias célú művészeti alkal-mával, a sziműgyi bizottság kepviseletében Teszárj Laszlo elnök urnak a színház átengedéseért, a Polgári-kör es a Tarsalgási-egylet t. elnökségé-nek a termék átengedéseért, Láng Oszkar urnak zongorája hasznalataert, Perényi Ignac es Szerda-helyi János urnaknak több apróbb szivességeikert, városunk tanuló es kereskedelmi ifjusága kepvise-letében Grünwald Arnold, Havas Mihály, Polgar Sándor es Molnar Sándor urnaknak a rendezes körüli szives közreműködésükert, melyekkel mind-unnyian az estély erkölcsi es anyagi sikerét elő-mozdítani kegyesek voltak, hálás köszönetét fejezi ki a rendezőség.

— **Helyre igazítás.** Mult számunkban téves információ folytán szűten tévesen közöltük, Kubinyi Andor kinevezetetését, mert nem hadap-roddá, hanem az insbruki lovassághoz zászlóssa neveztetett ki.

— **Elismerés.** Varga Mihály primásnak es zenekarának úgy a művészestély, mint az azt

követő társas összejövetel alkalmával tanúsított előzékenységeért es díjtalan szolgálataért elisme-rését nyilvánítja a rendezőség.

— **Tudomásul.** A művészestély jövedel-méről, — minthogy még mindig érkeznek szives adományok — a nyilvános elszámolás a jövő számban leend közzétéve.

— **Műkedvelő előadás.** Iparos ifjaink fáradságtalanul igyekeznek a jötekonyság terén szorgalmukat kifejeteni. Folyó hó 26-án közjete-kony celra ismét egy szindarabot adnak elő Halami Károly fiatal iparosunk ismert tollaból. A darab címe: „Az elválás nehézségei.“ A darab betanulása serényen folyik Kováts Bela dirigálása alatt. A darabról legközelebb bővebb kritikát adunk.

— **Sajtóhibák.** „É-zrevételek a „Válasz“-ra“ című cikksorozat lapunk 34. számában meg-jelent közlemény utolsó bekezdésében „Az aláb-biakból“ helyett „Az előbbiekből“, — ugyancsak e című 35. számban megjelent közlemény 6 be-kezdésében „más“ helyett „máz“ olvasandó.

— **Öngyilkos öreg ember.** Kala Pál Jászkarajenő lakos e hó 24-én ledélután 87 éves korában önzéüleg véget vetett életének. Tettének oka életuntság, úgy látszik, megunta halálát be-varni.

— **A gyermekhalandóság a nyári hónapokban** éri el tetőpontját, mivel ilyenkor szokott a friss tehéntej leggyakrabban megártani a gyermekeknek s idézi elő az u nyári has-menéseket, melyeknek évenként 60 000 gyermek esik áldozatul Magyarországon. E veszélyt elkerü-lendő, legajánlatosabb a friss tejet teljesen meg-vonni a gyermektől es azt, az ez esetekben leg-megbízhatóbbnak bizonyult Nestlé-féle gyermektáp-liszttel táplálni. Ez a réghévált szer tiszta alpesi tejet tartalmaz es vízzel felfőzve, egy jóízű es minden gyermek által kedvelt tökéletes gyermek-tápszert nyújt, elhárítja es megszünteti a hasme-nést es elősegíti az izmok es csontok fejlődését.

— **Magyar dalművészeti pályázat.** Svárdström Valborg asszony, az ismert svéd énekművésznő, kit a magyar közönség páratlan művészete révén annyira szívébe fogadott, 2000 koronát kitévő pá-lyadíjakat tűzött ki magyar szövegű műdalokra. E hazafias tényével hálájának egy részét akarja leróni a magyar közönséggel szemben, azért a lelkes fogadtatásért, melyben őt attól a pillanattól fogva részesítette, midőn először hangzott el aj-káról a magyar dal. A négy legjobbnak ítél dal, egyenként 400 koronás díjban részesül. A nyole második díj 50-50 koronára rúg. A 12 pály-a-díjazott dalt a művésznő hangversenyeiben állan-dóan énekelni fogja. Pályázhat minden magyar zeneszerző legfeljebb három dallal, melyek jelíges levél kíséretében a „Harmonia“ zeneműkiadó-vállalat, hangversenyrendezőseg es első hazai zongoragyár részv.-társ. igazgatóságának, illetve ifj. dr. Hubay Jenő vezető igazgatónak (Budapest, IV. Váci-utca 20.) küldendők be. A dalok kiadási es tulajdonjoga a Harmoniára száll át, amely a pályadíjnyertes műveket, a bíralat megtörténte után, művészi köntösben nyilvánosságra fogja hozni. A bíraló-bizottság elnöke: Mihalovich Ödön, tagjai: Hubay Jenő, Herzfeld Victor, dr. Diósy Béla es Kern Aurél. A pályázat 1909. szeptember 20-án jár le. Itt egyben felemlítjük, hogy a Harmonia részv.-társ. a nyár folyamán nagyarányú átalakuláson ment keresztül. A társaság részvény-tökejét tetemesen felémelte, zeneműkereskedését nagy méretekben kibővítette, úgyannyira, hogy zeneműkészlete vetekedik a külföld bármely hang-jegy-raktárával. Nagy súlyt fektet zeneműkiadói üzletére is es különösen a magyar zene fejles-tésének es a külföldön való fokozottabb terjesz-tésének kíván úttörője lenni, mint a jelen pályá-zaton való részvétele is mutatja. Az ősszel indul útnak égisze alatt az „Edition Harmonia“ című zeneműtár, amely a klasszikus es modern zenemű-irodalom legválogatottabb termékeit fogja felölelni. A klasszikus mesterek műveit a legkiválóbb magyar zeneművészek fogják jegyzetekkel ellátni. A zene-műosztályon kívül a zongora-osztály keretei is jelentősen kibővültek. Elismert kül- es belföldi zongora gyárosok legkiválóbb gyártmányai (zongor-ák, pianinók, harmoniumok) nagy választékban állandóan raktáron tartatnak. Örömmel konstatál-juk a vállalat fejlődésének eme nevezetes mozza-natát, annál is inkább, mert hiszen eddigi, több évtizedre terjedő ténykedésével a magyar zene-kultúra fejlesztésének munkájában ő is kivette a maga részét.

— **Nemességi ügyekben** egymint: a es. es kir. kamarási (aranykulesos) méltóság, a

Souverain Máltai Lovagrend, a magas Német Lo-vagrend, Nemes Hölgyalapítványokoz szükséges östák összeállítása ügyében, valamint régi nemes-ségek, előnevek es címerek igazolási ügyeiben szí-vesen ad szakszerű felvilágosítást lovag Tiehtl Ká-roly genealogus, a berlini „Herold“ rendes tagja, Budapest Baross u. 32. a ki ezen a téren szak-tekintély. Lovag Mareziányi Györgynek A Nemes-ségből írt munkájához is ő adta a vezérfonalat.

— **Olcsó földek.** Pest megyében egy nagy birtok parcellázása most kezdődött meg. A föld kitévő szántó es legelő, teljesen sík. Ára 1200 öles holdanként 400 korona kedvező fizetési fel-tételek mellett. Vevők forduljanak a parcellázóhoz: Kübelbeck Ágoston, Budapest, Podmaniczky u. 27. Közvetítők jutalékban részesülnek. Ugyanott van még több kisebb nagyobb birtok eladásra elője-gyezve. Földbirtokokra jelzálogkölesőnők folyósít-atnak 4 százalékos kamat alapon. Kerestetnek nagyobb erdők es bányák.

S I D O L

bárminemű fémet fáradság nél-kül kifényesít.

S I D O L

a földkerekség legkitünőbb tisztító szere.

Kapható: 1 kor. 50 fillér, 75 fillér, 50 fillér es 24 filléres ü-vegekben, kizárólag csak

STEINER JOZEFIN

fűszerkereskedésében,
Abony, Kőrösi-ut.

Eladó birtok.

A Lovász Ferenc-féle tatár-hányás-dűlöbéli 2 fertály föld szabadkézből eladó. Értekezni lehet az alulirt tulajdonossal

Czeglédi Hitelbank Részvénytársaság
Czegléd (Kossuth tér.)

Üzlet kiadás.

A főtéren levő, Filippi-féle borbély üzlet-helyiség (Szőlősi-féle ház) f. évi október hó 1-től haszonbérbe kiadó. — Bővebb felvi-lágosítást ad Staub Jenő.

Eladó ház.

I. ker. Munkácsy-utca 107. szám alatt lévő házam jutányos áron eladó, — eset-leg Szent-Mihály naptól haszonbérbe kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos
Retkes Elek.

Eladás.

Egy teljesen jó karban levő bicikli ju-tányos áron eladó Balassy Gyulánál, br. Harkányi gőzmalom.

Eladó ház.

A Tószegi-utcában (Piros János szom-szédságában) lévő házam, mely áll 3 szo-bából es hozzátartozó helyiségekből, szabad-kézből eladó. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos
Halasi István.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönség szives figyelmét a nagyságos DEUTSCH GYULA úr tulajdonát képező Pusztá-Ernyői birtokának folyamatosan lévő eladásra felhívni.

A birtok Pest megyében Ceglédhez 1 órányira fekvő Törtel község és a Nagyköröshöz tartozó Nyilas és Ludasi tanyák közvetlen szomszédságában, Cegléd, Nagykörös, Abony városok, Jászkarajenő, Kocsér községek és a Tetétleni puszták határában fekszik.

Megbízásunkhoz képest az eladások általunk Cegléden intézeti helyiségünkben eszközöltetnek, a t. közönség kényelmére azonban megbízottaink minden vasárnap és ünnepnapon a birtokon vannak, kik úgy a szükséges felvilágosítások megadásával, mint az eladásokkal meg vannak bízva.

A vétel megkönnyítésére az eladások kisebb és nagyobb részletekben kedvező fizetési feltételek mellett történnek.

A vételár lefizetésére jutányos törlesztéses, vagy egyszerű kölcsönöket bocsájunk a t. közönség rendelkezésére.

Közelebbi felvilágosításokkal készséggel szolgálunk a Cegléd, 1909. május hó.

**CZEGLÉDI IPAR- KERESKEDELMI BANK
RÉSZVENYTÁRSASÁG, CZEGLÉDEN.**

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy

KÖNYVNYOMDÁMAT

Kossuth-tér (Lackó-féle ház)
4-ik szám alá helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

SZERDAHELYI JÁNOS
nyomdatulajdonos.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 87.990 szám alatt elismerő leiratával kiténtetve.

MED. UNIVERSAL.

Dr. Batizfalvy Istvan Zoltán

ki egészségügyi tanár, tb. megyei főorvos,
a műtőfogászat- és műfogászat szakorvosa.

1897. óta fennálló

FOGORVOSI INTÉZETÉT

Károly-körút 3. szám alá helyezte át.

A főváros ezen legelső intézetében az összes műtétek a legújabb villanyos gépezetek és módszerek szerint fájdalommentesen : : : : : történnek. : : : : :

Fájós fogak meggyógyítása. — Tartós tömések. — Foghúzások (altatásban is). — Szájpadlás nélküli műfogak. — Aranyhidak, koronák. — Jól használható fogsorok elkészítése és behelyezése jótállás mellett, mérsékelt szabott áron végeztetik. — Minden felvilágosítás díjtalan. — Vidékiek fél nap alatt x x x x megkaphatják műfogaikat. x x x x

Sajat érdekében

csak BOHN-féle

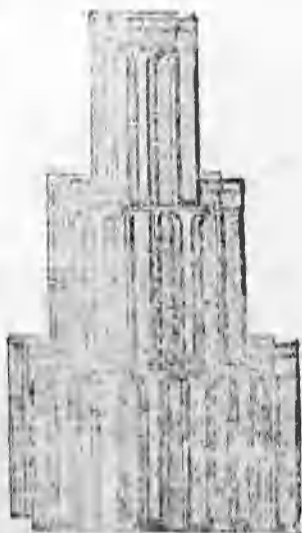
nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserepet, mert

csak a BOHN-féle

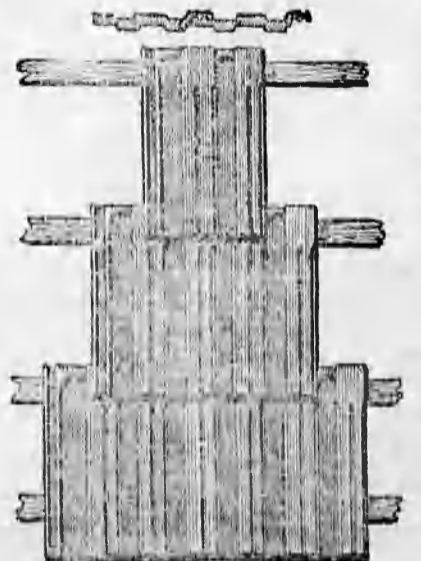
eserép jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni!

BOHN-CSERÉPGYÁR ZSOMBOLYA.

Bohn kikindai cserepe.

Bohn zombolyai cserepe.